

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Коли погані росіяни нас вбивали, "хороші" росіяни мовчали.

Передплатний індекс 33545

НЕНАВИСТЬ ЯК РЯТІВНА МЕЖА

ЗВІЛЬНИЛИ КИЇВЩИНУ - ЗВІЛЬНИМО Й ДОНБАС!

Коли у 2008 р. я готував книгу воєнських спогадів "Так творилося Українське військо", мене вразило українське диво пробудження в 1917 р. на темній-претемній Ямпільщині, у самому куточку української землі, на кордоні з Румунією. Наш народ тоді вже був майже асимільований москалями. Інтелігенція українська вже не вірила, що можна пробудити етнографічну масу до державного буття.

Але загуркотили в Петрограді гноми Лютневої революції і села, які ще в березні 1917 р. плакали-ридали за

23 квітня в Києві на площі Перемоги з осоружного советського обеліска добрі люди відбили і скинули з 8-метрової висоти два ордени Леніна. Видно, саме ця подія підштовхнула Віталія Кличка задекларувати, що й він за декомунізацію міста.

Мер Києва пообіцяв до кінця квітня 2022 р. демонтувати бронзову скульптуру двох робітників під "Аркою дружби народів" на схилах Дніпра. У руках советські пролетарії високо і гордо тримають, як я розумію, орден СССР "Дружби народів". Встановили цю скульптурну композицію 1982 року "на ознаменування возз'єднання України з Росією".

Історичний клуб "Холодний Яр", привітавши меру ініціативу, водночас висловив здивування, чому одразу не можна демонтувати ще один монумент, який стоїть поруч, - із червоного граніту, адже він теж про "вічну дружбу" українського і російського народу. Йдеться про композицію, в центрі якої Богдан Хмельницький і московський боярин-хабарник Василь Бутурлін. Пам'ятник створено на славу угоди в Переяславі (текст якої, до слова, так і не знайдено).

Чому Віталій Кличко вирішив цей ганебний монумент розібрати "пізніше"? Мерові пояснення непереконливі, мовляв, "там складніша процедура і це займе більше часу. А до того її можна буде використовувати як простір для експозиції". Значить, Віталій Кличко відкладає справу в довгий ящик.

Історичний клуб "Холодний Яр" дякує Віталію Кличку за демонтаж осоружного пам'ятника "дружби народів", але пропонує відкинути половинчастість у добрих рішеннях і демонтувати й другий пам'ятник підлеглості Москві!

дістю, та й ще брязкаючи зброєю, та ще й стріляючи в бік тих, хто не хотів нас на нашій землі!

І все ж залишалося чимало й тих, хто братався з москалями, повторював за ними, що ми на фронті їли з одного казанка, що нас "одна вош їла". І 70 років, у добу СРСР, затиралася межа між українцями і москалями, мовляв, це ж те саме. Москва русифікувала український народ.

І в добу Української держави смертельна для нас русифікація продовжилася. І тільки війна, яка почалася 2014 року, призупинила цей процес, українізація почала набирати сили.

І оці перші місяці повномасштабної війни 2022-го повернули наше національне обличчя.

Путін хотів завоювати Україну і включити її в "руссій мір", а вийшло навпаки - взаємна ненависть українців і росіян відновила рятівну стіну від "русского міра". Ось характерний приклад.

Нещодавно подивився на ютубі відео: чемний український хлопець ініціював відеозв'язок з молодими громадянами РФ. Юні росіяни, як тільки бачили за спиною блогера наш державний прапор, буквально звірили, ображали його матюками, а він продовжував чемну розмову, запитував, чому вони так реагують на його до них вітання. І знову на нього громадяни РФ виливали образи й матюки. Таких розмов з "абонентами" було з півтора-два десятка. І скрізь - однакова відповідь: лють і зневага до українців.

У такий спосіб чемному нашому блогеру вдалося показати великим планом обличчя молоді Росії, яка йде на зміну кагебістській Росії Путіна. Що сказати, достойна "зміна"!

Дякуємо росіянам, що вони своїми ж руками - і брудними язиками! - прокладають між нами ментальний кордон, якого раніше так бракувало! Ще недавно москалі казали нам: "Да што нам делить? Ми же братья". Тепер не те, тепер між нашими народами - надійний кордон, заповнений крокодильми і піраньями. Його вже не перейти. Нам уже ніколи не обнятися і не привітатися. Збулася моя давня мрія!

Було б добре, щоб цей відеоролик чемного блогера постійно демонстрували в українських школах - замість уроку російської мови.

Україна мілітарна переможе!
Смерть Росії!

Роман КОВАЛЬ

ДЕРУСИФІКУВАТИ СТОЛИЦЮ!

ПРИЄДНУЙСЯ!

Ще до початку повномасштабного вторгнення видавництвом Марка Мельника передано понад 3 мільйони грн для "Госпітальєрів", ДУК "Правий сектор", Армії SOS та волонтерам "Койоти Черкащини".

3 активістів нашого видавництва, їхніх друзів і побратимів сформувалася ініціатива "Ukraine: Direct Support". Ми довозимо речі, машини з-за кордону та доправляємо військовим. Уже допомогли спецпідрозділу розвідників, медикам у Пискачах, ДФТТ 207, ТРО 204, ТРО 128, ТРО 112, ТРО 133, 72-й бригаді, 2-му батальйону ДУК "Правий сектор", 503-му ОБМП, НГУ, ГУР, трьома підрозділами ССО, УНСО, Добровольчому батальйону "Карпатська Січ", 95-й бригаді, дванадцяти військовим частинам у різних містах. Крім цього, відвозили гуманітарну допомогу.

Через наш центр цим та іншим підрозділам передано 7 автомобілів, 5 дронів, 60 рацій, 100 теплих спальних мішків, 60 аптечек для бійців, 115 підсумків для магазинів, 110 комплектів термобілизни, 30 броників, 25 плитоносок, 5 камуфляжних сіток, 3 генератори, 100 комплектів термобілизни, тонни пального та сотні інших потрібних речей - від шкарпеток до котліматорів і бусолів.

Зараз ми робимо закупки форми, рацій, чекаємо на нові дрони й

амуніцію. Шукаємо потужне авто, щоб возити все це добро на фронт. Можемо співпрацювати по логістиці, пошуку рацій, дронів та інших потрібних речей.

Допомагайте гривнею чи доларом на сайті:

<https://helpukraine.army/>

Усі кошти будуть витрачені на потреби ЗСУ.

Звіти дивіться на сторінці "Ukraine: Direct Support".

На світлині зліва направо - члени Історичного клубу "Холодний Яр" Марко Мельник та друг "Серпень", офіцер 93-ї бригади "Холодний Яр".

НЕЙМОВІРНО!

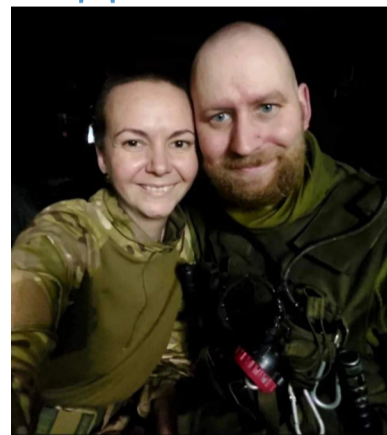
Бути українцем - це здавати координати приміщення свого бізнесу, де оселилися росіяни, щоб по них "жахнули". Власник сам дав координати: "Ето мои склады. Там сейчас много техники русни! Надо обязательно жажнуть!"

Дякуємо, друже!

Американський історик Тімоті Снайдер: "Німці фінансували російський фашизм, у боротьбі з яким гинуть українці".

Байден про українських військових: "Вони більш жорсткі та горді, ніж я думав. Вражений тим, що вони роблять".

РАДІСТЬ І НЕВИМОВНИЙ СУМ

Прикордонник Андрій (позивний "Борода") та азовочка Валерія Карпиленко (позивний "Нава") одружилися на заводі в день народження полку "Азов" - 5 травня. Просто зробили рапорт. Під вибухами та обстрілами. "Але це був такий щасливий день і щасливе фото". Він зробив чудові обручки з фольги. Вже за 3 дні його не стало.

"Ти три дні був моїм законним чоловіком. І цілу вічність ти - моє кохання. Мій рідний, мій турботливий, мій мужній... Ти був і є найкращий. Мені лишилося твоє прізвисько, твоя любляча родина і спогади про щасливий час разом".

Вона обцяла коханому вибратися з облоги - і жити за них двох.

ГАЛЬЧЕВСЬКИЙ ПЕРЕМИГ ГАГАРИНА

1 травня ц. р. Історичний клуб "Холодний Яр" звернувся до Олександра Ковінька, голови Вороновицької територіальної об'єднаної громади Вінницької області з пропозицією перейменувати одну з центральних вулиць смт Вороновиці Вінницької області іменем полковника Армії УНР Якова Гальчевського, борця проти російських окупантів, який діяв на Поділлі, зокрема й у Вороновиці та її околицях.

Підписи під зверненням поставили Роман Коваль, президент Історичного клубу "Холодний Яр"; Максим Лободзінський, капітан поліції, начальник курсу стройового відділення Державної установи "Академія патрульної поліції", член Історичного клубу "Холодний Яр", та мешканка смт Вороновиці Наталія Педина.

І ось 12 травня відбулася позачергова сесія Вороновицької територіальної об'єднаної громади, яка ухвалила рішення перейменувати вулицю Гагаріна на вул. Якова Гальчевського. Не стало у Вороновиці й вулиць Колгоспної, Горького, Мічуріна, Маяковського, Тімїрязєва, Воїнів-інтернаціоналістів, зате з'явилися вулиці Михайла Грушевського, підполковника Дмитра Шкарбуна, який загинув 14 липня 2014 р. у війні з Росією, а також вулиці з ней-

тральними назвами - Світанкова, Лугова, Берегова тощо.

Друзі, не спій, зараз відкривалося вікно можливостей, перейменуйте вулиці рідних міст і сіл.

Якову Гальчевському і Дмитрові Шкарбуна слава!

Історичний клуб
"Холодний Яр"

На малюнку Артура Орлюнова - Яків Гальчевський.

УКРАЇНСЬКІЙ ГОСПОДАРСЬКІЙ АКАДЕМІЇ – 100 РОКІВ!

16 травня ц. р. виповнилося 100 років від дня заснування в чеському місті Подєбрадах Української господарської академії. Її студентами стали козаки, старшини та генерали Армії УНР, воїки УСС та УГА, а викладачами – науковці й дітячі Української Народної

Республіки. Подєбрadsька академія стала Меккою для нашого воїнства.

Професор Борис Лисянський у спогаді "Святе безумство" писав про "радісний творчий чин", який об'єднував викладачів і студентів у творенні українського дива в Чехословаччині. Це було справді диво! Ізсередины спостерігав за "подєбрadsьким дивом" вихованець академії Євген Маланюк. "Це було чудове видовище – спостерігати, як з людського матеріалу, часом ще досить сирого... щомісяця, щодня, щогодини... вирізнялася, виформувувалася й вишліфовувалася особистість, особистість повновартісна і національно конструктивна", – писав він.

Євген Маланюк так підсумував історію подєбрadsької академії: "Півтисяча національних інженерів замість півтисячі викоринених і суб'єктивно маловартіх біженців – то був творчий доробок Академії, вартий якщо не подиву, то принаймні пошани і поваги. (...) І де б подєбрadsьке сьогодні не був – в Китаї чи в Центральній Африці, у Франції чи в Бразилії, в таборі УНРРА чи на пароплаві серед Атлантики – ступінь його національної конструктивності й величина його творчого потенціалу залишаються незмінними (...) Є, значить, у кожному подєбрadsьку щось таке, що Академія вкоренила й виформувала в його духовності раз і назавжди... Значення Академії в Подєбрадах давно переросло академічні рамки і стало (...)

синонімом національного досвідного поля, створеного українською енергетикою на чужині".

З Віктором Моренцем та Юрієм Юзичем ми створили унікальну тритомну енциклопедію Визвольної боротьби "Подєбрadsький полк" Армії УНР – у ній понад тисячу біографій і фотографій викладачів та студентів або тих, хто прагнув навчатися в академії, переважно воїків Армії УНР, УСС, УГА, вільних козаків, отаманів і повстанців, досі невідомих або маловідомих. Ми хочемо, щоб на мапі Києва з'явилася вулиця Подєбрadsької академії. З цієї пропозицією 27 квітня ц. р. я звернувся до міського голови Віталія Кличка. Запропонував перейменувати київську вулицю Юліуса Фучика, названу на честь члена ЦК компартії Чехословаччини, вірного союзника Москви, на вулицю Подєбрadsької академії.

Хочемо, щоб вищі навчальні заклади Української держави випускали не холодних фахівців-безбатченків, які мріють виїхати з України, а фахівців-патріотів, які, як і "подєбрadsькі", мріяли б віддати свої знання і таланти Батьківщині. І тільки їй!

Сподіваємося, що в нашому місті буде вулиця Подєбрadsької академії – "національної політехніки" за кордоном, у якій викладали національні світочі, а навчалися герої українського народу.

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб "Холодний Яр"

МІХНОВСЬКИЙ ПЕРЕМИГ

13 травня оприлюднено імена лауреатів "Книжки року-2021".

У номінації "Біографії/мемуари" Всеукраїнський рейтинг "Книжка року" віддав пальму першості книзі Романа Ковалю та Юрія Юзича "Микола Міхновський. Спогади, свідчення, документи", яка вийшла у видавництві Марка Мельника (944 с.).

Друге місце посіла книга Романа Горака "Андрей Шептицький", третє – мемуари Карла-Густава Маннергейма. Серед номінантів – і книга спогадів Валентина Сім'янцева "Чорні запорожці" (видавництво "Пропала грамота").

Радіємо за Миколу Міхновського, Андрія Шептицького і Валентина Сім'янцева.

На світліні – воєк ЗСУ Михайло Стрижка з книгою "Микола Міхновський".

Народ мій є, народ мій завжди буде,
Ніщо не перекреслить мій народ!
Пощезнуть всі перевертні й прибуду,
і орди завойовників-заброд.

Ви, байстрюки катів осатанілих,
не забувайте, виродки, ніде:
– Народ мій е! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

Василь СИМОНЕНКО

ДЕРУСИФІКАЦІЯ ЧИ СЕПАРАТИЗМ?

Депутатам Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області VIII скликання влада запропонувала опрацювати пропозиції щодо зміни топонімів Кременчуцької міської територіальної громади, мовляв, "для дерусифікації". Пропозиції слухні, українські, є, але їх мало, та й ті, мабуть, будуть проігноровані. Домінують просто дивовижні пропозиції на кшталт вул. Автомобільної, Торговельної, Історичної, Філософської, Черемхової, Тинистої, Суничної, Затишної, Музичної, Грунтової, Привітної, Проходої, Добрих людей, Веселкової, Екологічної, Казкової, Здоров'я, Поетичної, Осінньої, Ромашкової, Черешневої, Ромашкової, Радісної і т. д.

А ще влада пропонує залишити назви вулиць, названих на честь діячів комуністичної Москви, наприклад вул. Ватутіна, генерала Іренєва, маршала Говорова, Молодогвардійців, Олега Кошового, а також лейтенанта Шмідта і Пушкіна. Щодо комуністичних героїв, то влада пропонує "до закінчення війни не чпати назви Другої світової. А потім уже визначимо героїв, героїчних людей і героїчні міста, а також кого треба і далі вшановувати".

Ця пропозиція алогічна, антинаукова, саме тепер і час перейменувати вулиці, названі на честь московських героїв. Усі московські герої скріплювали міць імперської Росії, яка зараз хоче позбавити нас державності. Якщо влада Кременчука не розуміє цієї логіки, виникає слушна підозра в лояльності кременчуцької влади до Росії та її діячів, відповідно й підозра у прихованому сепаратизмі.

Історичний клуб "Холодний Яр" підготував низку важливих пропозицій щодо перейменування вулиць іменами героїв Визвольних змагань і вчасно надіслав їх міському голові м. Кременчука Полтавської обл. п. Віталію Малєцькому та депутатам Кременчуцької міської ради.

"ПІВДЕННА ПАЛЬМІРА" – ЗАКАРБОВАНА ДУРИСТЬ

Одесу хтось нарік Південною Пальмірою. Ця поетична назва закарбована, зокрема, і в назві швидкого фирмового потяга Одеса – Ізмаїл № 117/118.

Назвали Одесу так, бо Північною Пальмірою ще з початку XIX ст. в російській літературі називався Санкт-Петербург. А Одеса, мовляв, південніще Санкт-Петербурга, отже, Одеса – це Південна Пальміра. Але ж Петербург російські поети назвали Північною Пальмірою на честь давнього торгового міста Пальміри на території сучасної Сирії, яка значно південніше Одеси.

Тобто назвати Одесу Південною Пальмірою могли тільки неучи, які не знають ні світової географії, ні світової історії, і не просто

У списку – імена генерала-хорунжого Армії УНР Олексія Алмазова, учасника боїв за Кременчук, полковника Петра Болбочана, штаб якого перебував у Кременчуці, полковника Петра Дяченка, який доформував у Кременчуці кінний дивізіон ім. Петра Болбочана, полковника Антіна Гамзи, народженого на території нинішнього Кременчука, полковника Михайла Зелінського, похованого у Кременчуці, сотника Івана Калиновича з Кременчука, організатора Вільного козацтва у Кременчуці Антіна Кушинського, підполковника Івана Нагнибиди з Кременчука, полковника Миколи Татарулі та інших діячів Визвольного руху, народжених у Кременчуці та в Кременчуцькому районі.

Поки наші пропозиції не заважені, думаю, що їх планують збути мовчанкою. Але будемо боротися! У Кременчуці створено ініціативну групу науковців та журналістів, яка обстоюватиме ці пропозиції. До її складу входить і кандидат історичних наук, член Історичного клубу "Холодний Яр" Павло Стегній.

І ти, читачу, допоможи, поширенням цього листа.

Роман КОВАЛЬ

УКРАЇНА: САМООЧИЩЕННЯ

У травневому числі "Незборимої нації" опубліковано матеріал "Пушкіно-ленінопад: яка краса!". Продовжуємо радісні хроніки.

24 квітня в м. Малині на Житомирщині перейменували 33 вулиці, зокрема Ватутіна, Суворова та Нахімова.

26 квітня "Пушкін у с. Пушкіно на Закарпатті упив ниська вина та й впав". Тепер ще треба повернути селу власну назву – Новий Вербоवेश.

26 квітня в м. Володимирі Волинської області демонтовано пам'ятник радянським прикордонникам.

27 квітня харківський міський голова Ігор Терехов заявив, що перейменує всі вулиці, пов'язані з Росією. Варто було б дерусифікувати і самого Терехова!

28 квітня демонтовано пам'ятник організаторові Голодомору Володимирів Затонському в його рідному с. Лисець на Хмельниччині.

28 квітня на сесії Хмельницької міської ради вулицю Чехова перейменували на вулицю Юрія Руфа.

У Мукачеві завершено дерусифікацію. Це перша громада на Закарпатті, яка закінчила цей процес. У Мукачевській міській територіальній громаді перейменували 79 вулиць, які називалися іменами радянських або російських діячів.

28 квітня в Конотопі демонтували Пушкіна. При цьому йому відірвали голову.

29 квітня у Вінниці зняли Максима Горького, хоч він і опирався.

30 квітня в Чернівці на Валу уневажливо Пушкіна. Це зробили бійці 119-ї бригади територіальної оборони. Після цього погруддя Пушкіна передали до історичного музею. Жаль! Треба було розбити, щоб часом не повернувся!

30 квітня в Черкасах на постаменті пам'ятника Богданові Хмельницькому випалили текст про "возз'єднання з Росією".

1 травня в Одесі поблизу міської ради зняли табличку "слава руському оружию".

2 травня в м. Красилові, що на Хмельниччині, маленький тракторець міських служб знищив пам'ятник чекістам.

3 травня в Рівному не стало погруддя російського диверсанта Миколи Кузнецова. У цей же день у Стрию демонтували статую радянського солдата.

3 травня Верховна Рада України заборонила діяльність проросійських партій. Цього ж дня міський голова Конотопа Артем Семеніч заборонив діяльність УПЦ МП. За кілька днів це саме сталося і в Броварах під Києвом.

3 травня в м. Дніпрі зняли стелу на честь маршала Жукова.

4 травня с. Великі Ком'яти Виноградівської ОТГ на Закарпатті сказали Ватутіну: "Йди гет, фрасе!" І він слухняно пішов.

4 травня в Переяславі демонтували фрагмент меморіального знака, створеного до 300-річчя Переяславської ради. Зараз залишилося тільки зображення обличчя Богдана Хмельницького. А монумент, поставлений з нагоди нашого 300-літнього рабства? Нехай стоїть?

4 травня в м. Сваляві на Закарпатті знесли два монументи радянським солдатам.

5 травня у Вінниці розібрали меморіал Слави. Прибрали чотириметрових

будівельця, червоногвардійця та червоноармієця. Також знято меморіальну дошку Пушкіну.

5 травня у Хмельницькому на меморіалі ліквідовано табличку, яка прославляла маршала Жукова та генерала Ватутіна.

6 травня в с. Заріччі, що біля курортної Яремчі, нарешті "скасавано" погруддя Руднева. А вулицю Руднева перейменовано на Степана Бандери.

7 травня в Рівному з фасаду лялькового театру скинули хлопчика в будівельці, а в м. Коростені на Житомирщині добрі люди знесли пам'ятник комсомольцям. Організувала свято душі ГО "Молодь Північного краю", бо "влада 8 років ігнорувала декомунізацію". Мер Коростеня Володимир Москаленко назвав це знесення комсомольців "варварством" і повідомив про відкриття кримінального провадження. Чи не час СБУ взятися за розслідування проросійської діяльності мера Москаленка?

7 травня – день рішучої санаші на Закарпатті: ліквідовано пам'ятники герою Советського Союзу Валі Котіку та російському солдатів в с. Довгому, без жалю збито з ніг бетонну атеїстку Зою Космодем'янську, яка причаїлася біля церкви в с. Бронці на Закарпатті, а в с. Приборжавському не стало бетонно-задумливого Максима Горького. У цей день у м. Новгороді-Сіверському розібрано советські пропагандистські мозаїки.

8 травня в Делятині на Прикарпатті не стало погруддя Пушкіна та червоного комісара Руднева.

9 травня в с-щі Славському на Львівщині демонтовано російських солдатів, а в с-щі Делятині на Прикарпатті не стало меморіальної дошки зі словами "вірним синам радянського народу".

10 травня у м. Дніпрі без жалю попрощалися з пам'ятником комсомольцям і знаком на честь 50-ліття жовтневого перевороту. У цей день у м. Самборі Львівської області зруйновано пам'ятник московському солдату Жиліну, а в селі Полянці Яблунецької ОТГ на Прикарпатті – стелу із зображенням російських солдатів. І м. Дунаївці на Хмельниччині теж не спали – зняли меморіальну дошку червоногвардійця на вулиці Тараса Шевченка. А в с. Ціпків на Полтавщині не стало погруддя Ватутіна.

10 травня в с. Соколиці Жашківської громади на Черкащині біля меморіалу в центрі села демонтовано три серпи та молоти.

Почалася процедура зняття з обліку як культурної пам'ятки об'єкта монумента "Три сестри" в Чернігівській області – "дружба народів" згоріла під бомбардуваннями України.

11 травня в с. Нових Петрівцях під Києвом пішов в небуття пам'ятник Ватутіну.

11 травня в м. Ніжині без сліз розпрощалися з пам'ятником радянським мільціонерам, яких убили українські селяни під час викрадення в них зерна.

За даними Вадима Позднякова, за 11 діб травня його соратники ліквідували 51 об'єкт, пов'язаний з нашим колоніальним минулим.

12 травня Дніпровська міська рада дерусифікувала ще майже два десятки вулиць міста. Вже немає в місті вулиць Башкирської, Іжевської, Кістромської, Кубанської, Мурманської, Муромської, Пензенської, Сибірської, Уральської, Гатринської, Ватутіна, Баженова, Дежньова, Гвардійської. А є вулиці Брілів Шлях, Шинкарська, Мамаєва Балка, Балаклівська, Мерфеянська, Войцехова Балка, Старий Вал, Перевіз, Національної гвардії та інші.

У Харкові Московський район перейменовано на Салтівський.

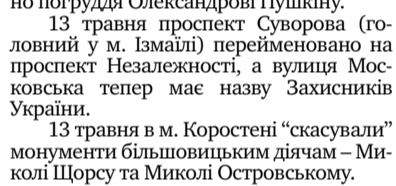
12 травня на мапі м. Кропивницького з'явилися вулиці Чорнобайська, Героїв Маріуполя, Святослава Хороброго... Понад двадцять вулиць та провулків у Кропивницькому, назви яких пов'язані з Росією чи історією комуні-

стичного руху, тепер мають українські імена. Немає вже вулиць Алтайської, Байкальської, Воронежської, Новгородської, Тульської, Саратовської, Волкова, Водоп'янова, Дворцова, Інтернаціональної, Толстого, Пушкіна, Ушакова, Халтуріна, Радіщева, Генерала Родіщева... Натомість з'явилися вулиці Бородинська, Ірпінська, Гостомельська, Волноваська, Бучанська, Миколи Садовського, отамана Гордієнка, Євгена Коновальця.

13 травня з вхідних воріт до парку "Олександрія" у м. Білій Церкві прибрано погруддя Олександрові Пушкіну.

13 травня проспект Суворова (головний у м. Ізмаїлі) перейменовано на проспект Незалежності, а вулиця Московська тепер має назву Захисників України.

13 травня в м. Коростені "скасували" монументи більшовицьким діячам – Миколі Щорсу та Миколі Островському.

Депутат Київради Трубицин похвалився тим, що вдалося зберегти пам'ятник українцю Михайлові Булгакову в Києві. Трубицин заманіфістував свої погляди. Чи відреагує СБУ?

15 травня, селище Новий Ярчів, Львівщина. Пішов у небуття пам'ятник московському солдатів.

16 травня у Кривому Розі ліквідовано монумент Якову Весніку, більшовицько-сталіністу.

17 травня в с. Рідківці на Буковині брутально зруйновано бетонного радянського солдата-окупанта.

17 травня в с. Мануїлівці рішенням виконкому Козельницької селищної ради Кременчуцького району припинено роботу музею Максима Горького, соратника Сталіна.

17 травня у Коростені на площі перед залізничним вокзалом зруйновано пам'ятник комуністам залізничникам. Це приклад для інших: не демонтувати і дбайливо зберігати огидні пам'ятники московським холямам, а без жалю руйнувати їх!

18 травня у Львові "декомунізували" 6 радянських зірок на фасаді будинків по вул. Городецька та вул. Ярослава Мудрого.

18 травня у сел. Кегичівці на Харківщині демонтовано пам'ятник Максимові Горькому, який безцільно бовванів біля залізничного вокзалу. Забрали і постамент. Тепер тут лише клумба з квітками. Ніби і не було ворожитва. Хороший приклад для громад, які розташовані значно західніше.

19 травня у Харкові скинули з високого п'єдесталу Олександра Невського. Герой Московщини розвалився при падінні.

19 травня розпочала роботу топонімічна комісія м. Ватутіна на Черкащині. Планується перейменувати місто, а також 61 вулицю в громаді, школу імені Ватутіна та демонтувати погруддя Ватутіну і Горькому.

У Переяславі нарешті прийняли рішення про демонтаж пам'ятника на честь так званого "возз'єднання з Росією". За місяць мають демонтувати.

Треба було війни, щоб Україна взялася себе очищати.

Максим СЕЛЮЗКІН, Історичний клуб "Холодний Яр"

ЛЕОНІД ЮХИМОВИЧ МУХА

(23.05.1926, ВАРШАВА – 3.05.2022, М. МИКОЛАЇВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛ.)

Народився Леонід у сім'ї сотника 3-ї Залізної дивізії Армії УНР Юхима Івановича Мухи із с. Пушкарівки на Верхньодніпровщині. Батько походив із вільних козацьких поселень на Катеринославщині. Привела сина у світ Валентина Василівна Винничук (1904 р. н., м. Дубровиця біля м. Рівного).

Щоб Леонід не забув рідної мови (адже він виростав у польськомовному середовищі), батьки відправили його в інтернат у м. Дрогобич. Тут хлопця застала Друга світова війна (він розповідав мені, що першими у Дрогобич увійшли німці, але потім віддали місто росіянам). Коли почалася німецько-радянська війна, Леонід навчався в Стрию, де на власні очі бачив жертви московського терору в Стрийській тюрмі. Пізніше юнаком працював як оstarбайтер на авіаційному заводі у Франкфурті-на-Майні. Отримавши відпустку, приїхав до батьків у Варшаву, де й зголосився добровольцем до української дивізії "Галичина" – щоб боротися проти російської армії. Підстаршинський вишкіл пройшов у Лявенсбурзі.

В історію Визвольної боротьби увійшов як підстаршина-кулеметник 2-ї сотні (компанії) батальйону "Вільднер" 29-го п. п. дивізії "Галичина" (пізніше 1-ша Українська дивізія УНА; 1943 – 1945) та учасник боїв проти комуністичних партизанів Тіто у Словаччині та Словенії. У боях виявив хоробрість. Поранений.

Одужавши, долучився до побратимів в Австрії. Навесні 1945 р. взяв участь у боях за замок Бад Гляйхенберг, де був поранений удруге. Не менш ніж 20 днів брав участь у ближньому бою. За це нагороджений "Нагкамфшпанге" та відзнакою за поранення. Відзнаку "Нагкамфшпанге" в дивізії мало, окрім нього, лише четверо осіб – старшини Володимир Козак та Ігор Чучкевич, стрільці Василь Сірський та Цісарський.

Лицарським поведженням частина, де служив Леонід, здобула повагу в місцевому населення. Зустрічався з видатними українськими діячами – полковником Петром Дяченком, сотником Дмитром Палівим, майором Микоолом Паленком, Іваном Ремболовичем та Євгеном Побігушим.

Хоч Леонід народився в Польщі й був сином політичного емігранта, його в червні 1945 р. все ж депортували до СРСР, громадянином якої він не був. Під час допиту йому варто було сказати, що він поляк (а польську мову він знав добре), і його б не депортували. Але він національної честі не зрадив. І не дивно, адже ще дитиною прочитав "Холодний Яр" Юрія Горліса-Горського і захопився романтикою Визвольної боротьби на все життя. Леонід Юхимович ніколи не шкодував про цей свій вчинок.

Потрапивши на спецпоселення в Кемеровську область, працював на шахті. Оволодів майже всіма гірничими професіями – коногонна, локовантажника, лісогона, забійника, підрильника, електрослюсаря. 21 червня 1948 р. Леоніда заарештували. Судили за "зраду батьківщині" (ст. 58-1А) та антисоветської агітації (ст. 58-10). Вини своєї не визнавав: казав, що воював в українській дивізії, а метою була Вільна Україна, та й не міг зрадити СРСР, бо не був її громадянином...

Далі був етап на Колиму. Добув золото на родовищі Мальдяк (Колима), який мав "славу винищення політ'язнів". Потім було родовище каситириту "Надежда" на Верхоянському хребті, далі – золотоносний "пріиск" "Комсомолец". Звільнили юнака після смерті Сталіна, у грудні 1955 року. У травні

1958 р. повернувся на Батьківщину. З Наталкою Михайлівною Мухого (в дівоцтві Кончаківська; також репресована) пустили у світ сина Ярослава (інженер, журналіст) і дочку Ірину (лікаря). З дружиною жив у великій любові. Наталка Михайлівна померла 21 листопада 2006 року. Леонід всі роки сумував за нею.

З проголошенням відновлення Української держави брав активну участь у національному відродженні. У 2004 – 2010 рр. – голова Братства вояків 1-ї дивізії УНА. Учасник вшанування героїв Холодного Яру. 16 жовтня 2005 р. вступив до Історичного клубу "Холодний Яр". Заяву написав, повертаючись із Холодного Яру, на вокзалі ст. Шевченкове (м. Сміла) на капоті машини – у присутності Романа Ковалю, Василя та Антоніни Литвинів.

Автор книжки "3 Австрії на Колиму". Спогади дивізійника (Львів, в-во "Афіша", 2003; три перевидання). Спогади написані безпосередньо, чесно і правдиво. У передмові автор бажає молоді незалежній Україні "так любити свій народ і Україну, як любили вояки дивізії "Галичина" – 1-ї УД УНА". Леонід Муха провів анкетування 145 дивізійників із Миколаївського району Львівської області, біографічні дані про них помістив у додатку книжки. За цю книгу 2017 року удостоєний Літературної премії ім. Юрія Горліса-Горського.

Співавтор книжки "Дивізія Галичина" в запитаннях і відповідях" (Львів, Галицька видавничка спілка, 2009; три перевидання). Багатолітній передплатник газети "Незборима нація".

Помер Леонід Юхимович на 96-му році життя, у день пам'яті Миколи Міхновського.

Підсумовуючи свій шлях, Леонід Муха зазначив: "Думаю, що все-таки я щаслива людина", бо "найкращі роки провів у боротьбі за Батьківщину".

Козакам слава!

Від імені Історичного клубу "Холодний Яр" та редакції газети "Незборима нація"

Роман КОВАЛЬ

"КРОВ МОЇХ СИНІВ ПРОЛИТА НЕДАРМА"

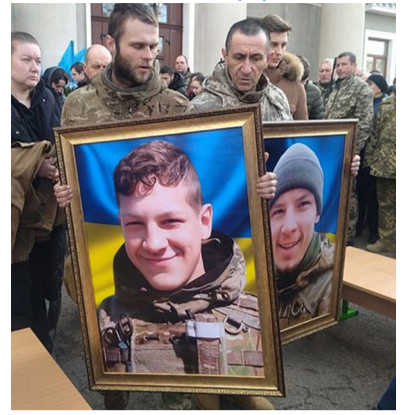
Так сказав Олег Бутусін під час похорону своїх синів... На домовинах – синьо-жовті прапори. У них – рідні брати: 20-річний Леонід та 24-річний Роман. 2020-го вони підписали контракт із ЗСУ. Невдовзі вже несли службу на палаючому Донбасі. У лютому і березні ц. р. захищали Чернігівщину.

"Противник пішов у наступ із трьох напрямків величезними силами, з величезною перевагою в техніці та живій силі, – розповів побратим "Сина". – Хлопці боролися до кінця. Відбивалися хоробро. Підбили ворожу БМП, а потім їх оточили... Шансів там уже не було".

Село, яке обороняли хлопці, росіяни окупували, тож тіла героїв місяць не могли знайти. А отже, жевріла надія, що Роман та Леонід живі. Але...

Олег Бутусін побував на місці останнього бою. "Я бачив, як вони лежали, які були в них поранення, – сказав він. – У броньжилеті – три дірки від великокаліберного кулемета". Земля була просякнута їхньою кров'ю. Батько взяв грудки землі, щоб висипати на їхню могилу в Калущі. "Я знаю, що мої сини в Бога прославлені, бо вони померли не боягузами, а героями", – сказав він.

"Діти чудові були, неймовірні, – розповіла сусідка Лариса Барабаш. – Слухняні, виховані. Таких дітей у селі не було. Опора і надія батьків. І коли вони пішли воювати, ми переживали страшно. Хлопці віддані, тато їх навчив воювати, він їх навчив усього".

"Хлопці були дуже добрі. Таких друзів мало", – додав товариш.

Поховали героїв на Алеї Слави в Калущі. Опускали домовини під звуки військової салви та Гімну України. А батько кидав грудки землі з кров'ю синів із місця останнього бою...

Олег Бутусін – колишній громадянин Росії, виїхав із Мордору через переслідування влади. У 2014 р. з дев'ятьма дітьми прибув в Україну, тут народилися ще троє. Вступив у ДУК "Правий сектор" та у 2015 р. пішов воювати за Україну.

У нього залишилися десятеро дітей. Один із них продовжує воювати за Україну. Олег Бутусін після похорону також повертається на війну. "Обов'язково, – відрубав він. – Ми не можемо скласти руки. Ми будемо боротися до того часу, поки добро не перемаже зло".

Вічна слава братам Бутусінім! Уклін і співчуття батькам.

ДРУГ "МАРС"

Друг "Марс" був палким патріотом із твердими переконаннями. Шлях борця за Україну обрав ще в юному віці. Обіймав посаду керівника Сумської обласної організації "Права молодь". "Щирий, добрий, душа нашого гурту", – розповів його товариш із Дніпра Пилип Гоголь. "Основним його бажанням було воювати за Україну", – додав очільник Сумського осередку "Правого сектору" Сергій Супрун.

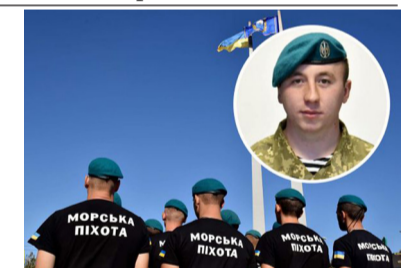
Він втілював свою мрію – півтора року воював на передовій. Тепер йому настав 22 роки.

Поховали козака 3 травня на Алеї Слави Баранівського кладовища в Сумах.

У розпачі залишив молодшу дружину з маленькою дитиною.

Вічна слава!

"Незборима нація"

ного козака, хороброго і принципового чоловіка.

Вічна слава!

"Незборима нація"

100 РОКІВ ТОМУ ТУТ БИВСЯ З РОСІЯНАМИ ОТАМАН САВОН

На Ізюмщині, де зараз лицьарствує Добровольчий батальйон "ОДЧ Карпатська Січ" Олега Куцина, 100 тому бився з московською ордою отаман Григорій Савон. Нехай козацтво "Карпатської Січі" знає, хто перед ним творив легенду боротьби на Харківщині.

До свого загону батько Савон приймав тільки добровольців. Але коли хто вже прийшов до козацького війська, на власний розсуд не міг його залишити. Червоні звинувачували отамана в "русофобських нахилах", "знищенні комісарів". Наголошували, що отаман "особенно жестоко карал попадавших к нему в руки красноармейцев-великоросов и агентов Соввласти".

Донедавна про Григорія Савона ми мало що знали, навіть прізвище подавали на російський лад – Савонон. Член Історичного клубу "Холодний Яр" Лесь Ісаїв з'ясував, що Григорій Мусійович Савон народився 27 вересня 1898 року. Саме так записано його прізвище у церковній

метриці – Савон! Походив він із селянської родини волосного села Цареборисова Ізюмського повіту Харківської губернії (тепер с. Оскіл).

За Центральної Ради та Української Держави був комендантом Цареборисова. Через незгоду з політикою гетьмана Павла Скоропадського перейшов на нелегальне становище й очолив підпільну організацію. У березні 1919 р. "совласть" призначила його помічником, тобто заступником Ізюмського повітового військового комісара, а в кінці квітня – військовим комісаром. Під час денікінської окупації Григорій створив на Донеччині та Харківщині повстанський полк у складі трьох батальйонів, який брав участь у бойових діях.

Улітку 1920-го Савон розірвав стосунки з т. зв. советською вдалою. І почав проти неї бойові дії. Під його проводом згуртувалося майже дві сотні народних месників.

Козаки любили отамана за сміливість і справедливість. Називали Батьком.

До чорта в зуби козаки Савонова спровадили багатьох ворогів. "Вбивства здійснювалися по-звірячому", – бідкалися окупанти. Справді, рішуче і немилосердно ставилися наші хлопці до "московського сміття".

Ширше про слобідського ватажка Григорія Савона можна прочитати в книжці Лєся Ісаїва та Леоніда Щибри "Отаман Савонов". У рецензії на це дослідження кандидат філологічних наук Михайло Гомон написав: "Сотні боїв і сутичок з червоними та білими москалями, червоними китаїцями, калмиками, киргизами вкрили ім'я отамана славою. Вороги

боялися його. Сила удару Савонова була страшна: він міг у бою розрубати навіть ворога. Так, коли він в Ізюмі зустрів передвяднутого в цивільне денікінського полковника, який знущався над українцями, то, вихопивши шаблю, розчухнув його на дві половини. Савонов, бувало, бився проти десяти ворогів і перемагав. У слободі Боровій Куп'янського повіту він увірвався у волосний ревком і посік на капуста півтора десятка місцевих активістів. Про його хоробрість ще за життя ходили легенди...

Загинув отаман у більшовицьких катівнях у 23-літньому віці. А справу Григорія Савона продовжив Володимир Савонов, загин якого вів боротьбу на сусідніх з Харківщиною теренах Донеччини. Минувало вже 100 років, а земляки з гордістю продовжують називати себе савоновцями".

Хай святяться імена лютих захисників Харківщини – козаків Григорія Савона та Олега Куцина!

"Я ВІРЮ ТІЛЬКИ В НЬОГО"

Вибачте, але я не вірю нікому і не вірю ні в кого, окрім свого чоловіка.

22 лютого він звільнився з роботи. 23-го зібрав речі й поїхав у Маріуполь. Він сам обрав, які землі боронити і з ким стояти пліч-о-пліч. Він зробив свій вибір ще до того, як отримав дзвінок з військомату.

Уночі, коли він їхав потягом, Росія напала на Україну. Коли потяг зупинився, він з іншими військовими йшов пішки в Маріуполь. Всі автівки їхали з міста. Ніхто не захотів підвезти їх до військової частини.

За всі роки війни він не дістав жодного поранення, і в цій війні він теж цілий. Бо така в нього доля. Жити,

боротися і бути прикладом мужності. Самому свою долю обирати.

Я не проситиму допомоги в лідерів країн, бо вони для мене не лідери. Я не підписуватиму петиції, які ніхто не читає... Мій чоловік жодного разу не просив мене про допомогу, жодного разу не просив про деблокаду, а лише сміявся, коли я казала, що скоро їх врятують. Він знав правду і залишався з тими, кого не кине. Він міг врятуватися, але вкотре зробив вибір: між мною і братством.

Я вірю тільки в нього. Він і зараз вирішує свою долю.

Олеся НІКОЛАЄНКО

"Незборима нація" – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

30 квітня під Маріїнкою біля Донецька в бою проти московських окупантів загинув боєць 3-го батальйону ДУК "Правий сектор" Максим Матюзка.

ІЛЬКО СТРУК

"Якщо наступ – то ми" – девіз 503-го Окремого батальйону морської піхоти ЗСУ. Одним з тих, хто сповідував це гасло, був старший матрос, гранатометник 503-ї ОБМП Ілля Миколайович Струк. Народився він 1995 в с. Лютничому Володимирського району Волинської області. На фронті з 23 квітня 2015 року. Загинув 17 червня 2020 р. під м. Торечком на Донбасі.

Можливо, це реінкарнація польського отамана Ілька Струка, моряка Балтійського флоту, віль-

ЛИЦАР ОЛЕКСАНДР ГАРКУША

Цей 17-річний янгол врятував життя 5 дітей! Але сам втратив частину руки. У той день Олек-

сандр Гаркуша проходить повз дитячий майданчик. Коли раптом у руках малечі побачив гранату з висмикнутою чекою! Не роздумуючи, 17-річний хлопець вихопив її з рук дітей, проте викинути вже не встиг. "У військовому лиці нам казали, що граната детонує за 4 секунди. Але я не встиг..."

Закривши дітей від уламків, дістав безліч поранень, втратив 4 пальці. Життя хлопцю врятував батько, який швидко повернувся з передової. "Він прибіг і знову кудись пішов – виявилось, що по апетечку. Його укол врятував мене".

Щойно хлопець прийшов до тяти, запитав про здоров'я дідляків. Зараз юнак продовжує навчання у військовому лиці. Проте через травму руки його мрія стати розвідником майже нездійсненна. Але Олександр став першим лицарем ордена "За мужність" у 17 років.

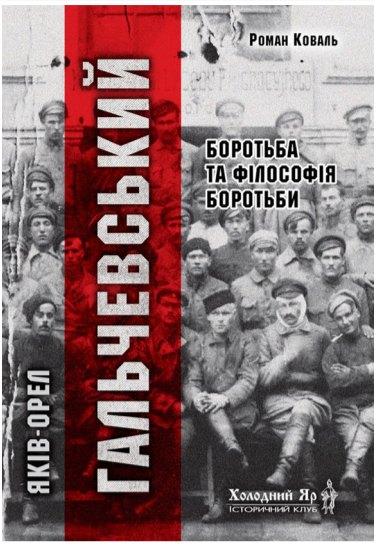
Пишаємось!

Петро ПИСАК

Цитата дня

Росія завичай наступає двома ешелонами: у першому Пушкін і балет, у другому – танки.

Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ

Ми всі знаємо про злочини росіян у Бучі, Ірпені, Гостомелі, Бородяні, Маріуполі... Чи таке масове душогубство російські кати скоїли в Україні вперше?

Прочитайте уривок зі свідчень полковника Армії УНР Якова Гальчевського, опубліковані в 1923 р. у ч. 1 варшавської газети "Трибуна України" (передруковані у книжці "Яків Орел-Гальчевський: боротьба та філософія боротьби", 2017).

"...У м. Літині розстріляно 240 осіб – переважно селян і селянок та 82 місцевих міщан, – свідчив Яків Гальчевський. – Перед розстрілом п'яні червоноармійці пов'язали нещасних 82 колючим дротом, лікоть до лікта, а руки – на спину, оточили колом і повели за місто

"СЕРЕД РУЇНИ І МОГИЛ"

під лемент, зойки й гвалти тисячного натовпу людей всього віку. Ніяким чином не могли розігнати людей... за містом постріляли свої жертви і багатьох ще напівживих – присипали землею. Серед глядачів – родичів – збожеволіло скільканадцять чоловіка; божеволіли і нещасні жертви, чекаючи черги, бо звичайно розстрілювали по двоє над ямою. Таким самим чином розстріляно в м. Хмельнику (Хмільнику. – Ред.) 430 душ, в Лятичеві (Летичеві. – Ред.) 60 родин, в м. Барі 150 душ, з них 30 учителів і учительок. В м. Жмеринці 645 душ, і в той час, коли я збирав ці відомості, – розстріляли ще туди. В Винниці – 1452 чоловіка. В с. Багринівцях, крім розстріляних в 1921 році 51 чоловіка, цієї осені розстріляно 85. Розстрілюють, як зазначено, без суда і слідства. Перш як розстріляти жінку або дівчину, чекісти звалтовують її. Наприклад, дружину козака Василя Сенюка наспіх звалтували, перед розстрілом вона відкусила палець одному москалеві.

В с. Багринівцях розстріляли одну жінку з с. Добової Літинського повіту, а її одnorічну дитину вдарили об мур так, що мозки викотились, а труп дитини кинули на труп матері. В с. Літинському Майдані жінку Олену Кушніренкову порубано разом з 2-літнім сином на руках. При розстрілах і викачуванні зброї люде десятками падали непритомні. В с. Брусленові Літинського пов[іту] одна

баба, коли член опертрійки ставив вимоги до селян, сказала: «Він цього не зробить, тільки, чуєте, лякає». Той, почувши це, підійшов до правого крила заложників, де стояли два вчителі Дроздовські й студент Місюра, вихопив нагана і постріляв всіх трьох, крикнувши: «Вот как я лякаю!»

В Могилівському повіті розстріляно однієї інтелігенції 400 осіб. В Женишовецькій волості було арештовано 900 душ, серед яких, м.[ж] и.[ншим], співаків українського національного хору, і розстріляно з них 600. В Деражнянській волості розстріляно 250 душ. В Ново-Ушицькому повіті розстріляно інтелігенції і свідоміх заможних селян 850 чоловіка. Зустрічав я людей, котрі казали, що таке саме діється і на Київщині, і на Волині, і на Херсонщині. (...) Нині на Україні відбувається кривава трагедія. Чи остання, чи передостання це її дія – трудно сказати".

За ці страшні злочини Росія не була покарана, світ навіть не знав про них. Тепер же – завдяки інтернету – весь світ знає про державну політику геноциду проти України, яку здійснює демонічна Москва.

Є надія, що на цей раз Росія не мине кари. Але для цього її треба перемогти.

Тож побажаймо нашим ЗСУ і добробатам історичної перемоги!

Книжку "Яків Гальчевський: боротьба та філософія боротьби" можна придбати тут: <http://otamania.in.ua>

ДРОГОБИЧУ – ВУЛИЦЮ ЮРІЯ ГОРЛІСА-ГОРСЬКОГО!

Історичний клуб "Холодний Яр" ще 2009 року звертався листовно до тодішнього Дрогобицького міського голови Миколи Гука з проханням перейменувати вул. Некрасова у Дрогобичі на вул. Юрія Горліса-Горського, поручника Армії УНР, автора знаменитого роману "Холодний Яр", який двічі бував у Дрогобичі, товаришував з його мешканцями, залишив про деяких з них спогади, як-от про Любю Гадзевич та її батька – пароха Онуфрія Гадзевича. Любці він навіть присвятив одну зі своїх книжок – "У ворожому таборі". Збереглися і їхні спільні "дрогобицькі" світлинки. Микола Гук запевнив, що вулицю Некрасова буде перейменовано на вул. Юрія Горліса-Горського. І не виконав своєї обіцянки.

Нещодавно ми довідалися, що вулицю Некрасова перейменовано іменем іншого російського діяча – Андрія Сахарова. Андрій Сахаров – велика людина, але він діяч російської культури, а у нас досить своїх авторитетів, борців за Українську державність, іменами яких

давно вже час назвати вулиці українських міст. До того ж Андрій Сахаров украї негативно ставився до нашого друга – президента Грузії Звіяда Гамсахурдіа, називав його тираном, а Грузію – "маленькою імперією". Андрій Сахаров у своїх публікаціях фактично обгрунтував майбутнє розчленування Грузії Московію. І за раз, у час, коли багато грузинських добровольців у лавах української армії борються і гинуть за Українську державу, перейменування вулиці іменем Андрія Сахарова, може викликати обурення серед них.

Тож просимо Вас, пане голово, і депутатів Дрогобицької міської ради скасувати рішення про перейменування вул. Некрасова іменем Андрія Сахарова, який своїми науковими роботами зміцнював імперську силу Москви, та назвати цю вулицю, де живуть українські патріоти, іменем видатного українця, учасника десятків боїв проти Москви, видатного українського письменника, на творах якого виховались тисячі борців за Українську державу – членів ОУН,

вояків УПА та ЗСУ, – Юрія Горліса-Горського.

Сподіваємося, що ви нас не розчаруєте. Козакам слава!

Любомир ХАМУЛЯК
Картина Володимира Чучупака
"Юрій Горліс-Горський"

БІДНІ ОКУПАНТИ!

из Чернобаевки, там сущий ад! Там наших столько погубило, что ты себе и представить не можешь. Мы здесь такой пизды получили, что передать невозможно".

А знайомиї в РФ не хоче в це повірити. Він чекає "захоплення" до 9 травня Київ, бо так сказали "в телевизоре по новостям". "Какой, на хуй, Киев? – відповідає військовослужбовець РФ. – Какой домой? Тут

хоть бы выжить еще. Я когда увидел, как разорвало моего друга, а около получаса рвал. Мне еще никогда не было так плохо".

Окупант усвідомлює, що глибокі окопи, які вони почали рити, аби збільшити шанси на виживання, можуть стати братською могилою. Тому наостанок просить друга приглядіти за своїм сином і дружиною".

СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Цю картину подарували мені неймовірні дітки "Яра". Іван і Влада з мамою часто заходять у штаб Добровольчого батальйону "ОДЧ Карпатська Січ", щоб пригостити таткових друзів смаколикми та просто побути разом. А вдома вони граються у ТРО, носять шеврони, посвідчення та стережуть блокпости. Це сім'я українського героя, таких діток уже багато. За ними і для них майбутнє. Світле, як їхні очі, та чисте, як Земля без орків.

Василина НАКОНЕЧНА

ЧЕРЕЗ "НОВУ ПОШТУ" І "УКРПОШТУ" МОЖНА ПРИДБАТИ

Видання Історичного клубу "Холодний Яр" можна придбати через "Нову пошту" і "Укрпошту", переказавши кошти на картку ФОП Р. М. Ковалю у Приватбанку 5169 3305 1039 3322, а у випадку пожегертв – на картку Р. М. Ковалю у Приватбанку 5168 7554 4667 0339.

Переславши гроші, просимо через електронну пошту kovalroman1@gmail.com або вайбер +38066-211-41-85 замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів для довідок: 067-726-30-36, 066-211-41-85, 044-242-47-38.

Ось ціни без вартості пере-

силки:

"Микола Міхновський: спогади, свідчення, документи" Романа Ковалю і Юрія Юзича – 300 грн.

"Полковник Болбочан" – 200 грн.

"Батькам скажеш, що був чесний" Романа Ковалю – 230 грн.

"Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930" Романа Ковалю – 250 грн.

"Житомирщина в боротьбі" Романа Ковалю – 225 грн.

"Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби" Романа Ковалю – 60 грн.

"Здолати Росію" Р. Ковалю –

ДИТЯЧІ МРІЇ

190 грн.

"Сумщина в боротьбі" Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича – 225 грн.

"Подєбрэдський полк" Армії УНР Р. Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 100 грн.

"Подєбрэдський полк" Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 200 грн.

"Крізь павутиння змосковщення" – 100 грн.

"Історія України-Русі" Миколи Аркаса – 100 грн.

"Тиха війна Рената Польового" Романа Ковалю – 200 грн.

"Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею" Романа Ковалю –

ПРИКЛАД ДЛЯ ІНШИХ МІСТ

У Хмельницькому перейменовано 45 вулиць, провулків та ще 68 – у межах Хмельницької тергромади. Тепер у місті немає вулиць 8-го березня, Гагаріна, маршала Гречка, Уляни Громової, маршала Красовського, Лізи Чайкіної, Гастелло, Кожедуба, Валі Котика, Купріна, Лєскова, Некрасова, Пушкіна, Толстого, Лермонтова, Чехова, Глінки, Шостаковича, Чайковського та інших діячів російської культури і московського війська. Зате тепер у Хмельницькому можна із задоволенням пройти вулицями Святослава Хороброго, Короля Данила, Гетьмана Івана Мазепи, Дмитра Гуні, Івана Пулюя, Миколи Міхновського, Симона Петлюри, Марії Заньковецької, Миколи Садовського, Бориса Антоненка-Давидовича, Катерини Білокур, Станіслава Людкевича, Агатангела Кримського, Юрія Клена, Валеріана Підмогильного, Євгена Плужника, Героїв Маріуполя та вулицями, названими на честь героїв нинішньої війни за Українську державність.

У м. Малині Житомирської області перейменовано 33 вулиці, зокрема Ломоносова, Суворова, Нахімова, Кутузова, Артема, Петровського, Островського, Ватутіна, Панфілова, Стаханова, Ко-

марова, 1-го травня, Мічуріна, Лізи Чайкіної, Танкістів-Кантемирівців тощо. А з'явилися вулиці Просвіти, Сагайдачного, Гетьмана Павла Скоропадського, Академіка Вернадського, Довженка, Євгена Коновальця, Романа Шухевича, Степана Бандери, Олександра Олеса, Олени Теліги, Василя Сухомлинського, 44-ї Окремої артилерійської бригади, 10-ї Окремої гірсько-штурмової бригади, 14-ї ОМБ ім. князя Романа Великого та вул. Героїв Базару.

13 травня у Городецькій громаді на Хмельниччині перейменовано 143 вулиці та провулків. Канули в Лету вулиці Ватутіна, Гагаріна, Максима Горького, Єсеніна, Зої Космодем'янської, Пугачова, Разіна, Пушкіна, Суворова, Тургенєва, Орджонікідзе, Чкалова та інших російських героїв. Прикрасили місто вулиці Ліни Костенко, Григорія Квіткі-Основа'яненка, Василя Вишиваного, Героїв Крут, Богдана Ступки, Степана Бандери, Ярослава Стецька і Трипільська.

Ось такі історичні зрушення. Радіємо!

Максим СЕЛЮЗКІН

ЗУСТРІЧ ЧЕРЕЗ СТОЛІТТЯ

"Укрпошта" запланувала на цей рік випустити конверт з нагоди 125-ліття отаманів Холодного Яру Ларіона Загороднього, Мефодія Голика-Залізняка та Івана Лютого-Лютенка. Нагадаємо дати їхнього народження.

16 березня 1897 р. в с. Кошарці (тепер с. Йосипівка Новомиргородської міської громади Новоукраїнського р-ну Кіровоградської обл.) народився Ларіон ЗАГОРОДНІЙ, Голловий отаман Холодного Яру.

У квітні 1897 р. в с. Єлисаветградці (тепер Олександрівської селищної

громади Кропивницького р-ну Кіровоградської обл.) народився Мефодій ГОЛИК-ЗАЛІЗНЯК, отаман Холодного Яру і Чорного лісу.

24 червня 1897 р. в с. Товмачі (тепер Шполянської територіальної громади Звенигородського р-ну Черкаської обл.) народився Іван ЛЮТИЙ-ЛЮТЕНКО (ГОНТА), сотник Армії УНР, звенигородський отаман, меценат, кооператор, діяч УАПЦ, директор Кооперативного союзу (м. Холм, Польща), президент фірми "Вікінг" (США), автор спогадів про Визвольну боротьбу.

Отамани Загородній і Залізник загинули в один день – 9 лютого 1923 р., під час повстання в Лук'янівській в'язниці, а отаман Лютий-Лютенко пережив їх на 66 років. Він помер 19 березня 1989 р. у США.

І ось ці славні люди зустрінуться знову – на конверті на їхню честь.

Пропонуємо вашій увазі ескіз цього конверта.

Роман КОВАЛЬ

КНИГА, АВТОМАТ, "БАЙРАКТАР"...

Від нашого підрозділу щира подяка Романові Ковалю за проведення заняття з націонал-патріотичного вишколу. У цей день ми віддали належну шану будівничому української державності та української армії Миколі Міхновському. На прикладі його життя і діяльності проаналізували причини поразок наших предків 100 років тому.

Окремий уклін панові Роману за подарований історичні книги. Внесок у перемогу може бути

не лише за допомогою автомата чи "Байрактара". Розумна книга і цікава лекція про Визвольну боротьбу спонукають бити ворога з подвійною, потрійною силою! І тепер кожен другий-третій постріл у бік ворога буде зроблено від імені Майстра Українського Національного Слова!

Замовте книгу про Миколу Міхновського: для себе, для своїх рідних, для ЗСУ чи Нацгвардії.

Микола ШИЛО

ОБНАДІЙЛИВА НОВИНА

Російський посол у США, який 5 лютого сказав, що РФ не збирається нападати на Україну, 14 травня сказав, що РФ не збирається капітулювати...

Юрій БЕДРИК

КНИЖКОВА КРАМНИЦЯ

"ОТАМАНІЯ"

Книги Історичного клубу "Холодний Яр" можна придбати через крамницю "Отаманія".

Ось тут: <http://otamania.in.ua>

Редактор

Роман Коваль

Верстка

Анна Воловник

Коректор

Надія Овчарук

Інформаційне забезпечення
Микола Владзімірський,
Владислав Карпенко,
Люба Криворот

Технічний директор
Максим Селюзкін

Адреса для листування
03049, Київ, вул. генерала
Геннадія Воробйова (Кур-
ська), буд. 20, пом. 14.
Тел./факс: 242-47-38
kovalroman1@gmail.com
ФБ: Roman Koval

Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.

Видання зареєстровано 28.12.1993 р. у Державному комітеті України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження.

Серія КБ №325.

Наклад 1000 примірників.
Видруковано 20.05.2022 р.
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед"
Номер замовлення 2010304

Засновник

Роман Миколайович
Коваль

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Ї редактор Р. Коваль – дослідник Визвольної боротьби українців за свою державу ХХ ст. Ця газета – про долі УСС, вояків Галицької армії, Армії УНР, повстанських отаманів та їхніх козаків, Карпатську Січ, ОУН, УПА, вояків АТО, а також про кобзарів, письменників, нові книжки про Визвольну боротьбу.

Наш індекс – 33545.

Індекс 87415 – для передплатників Донецької та Луганської областей.

[HTTP://NEZBORUYMA-NACIYA.ORG.UA/](http://NEZBORUYMA-NACIYA.ORG.UA/)

"Незборима нація" – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України